

Walerian Bierdiajew

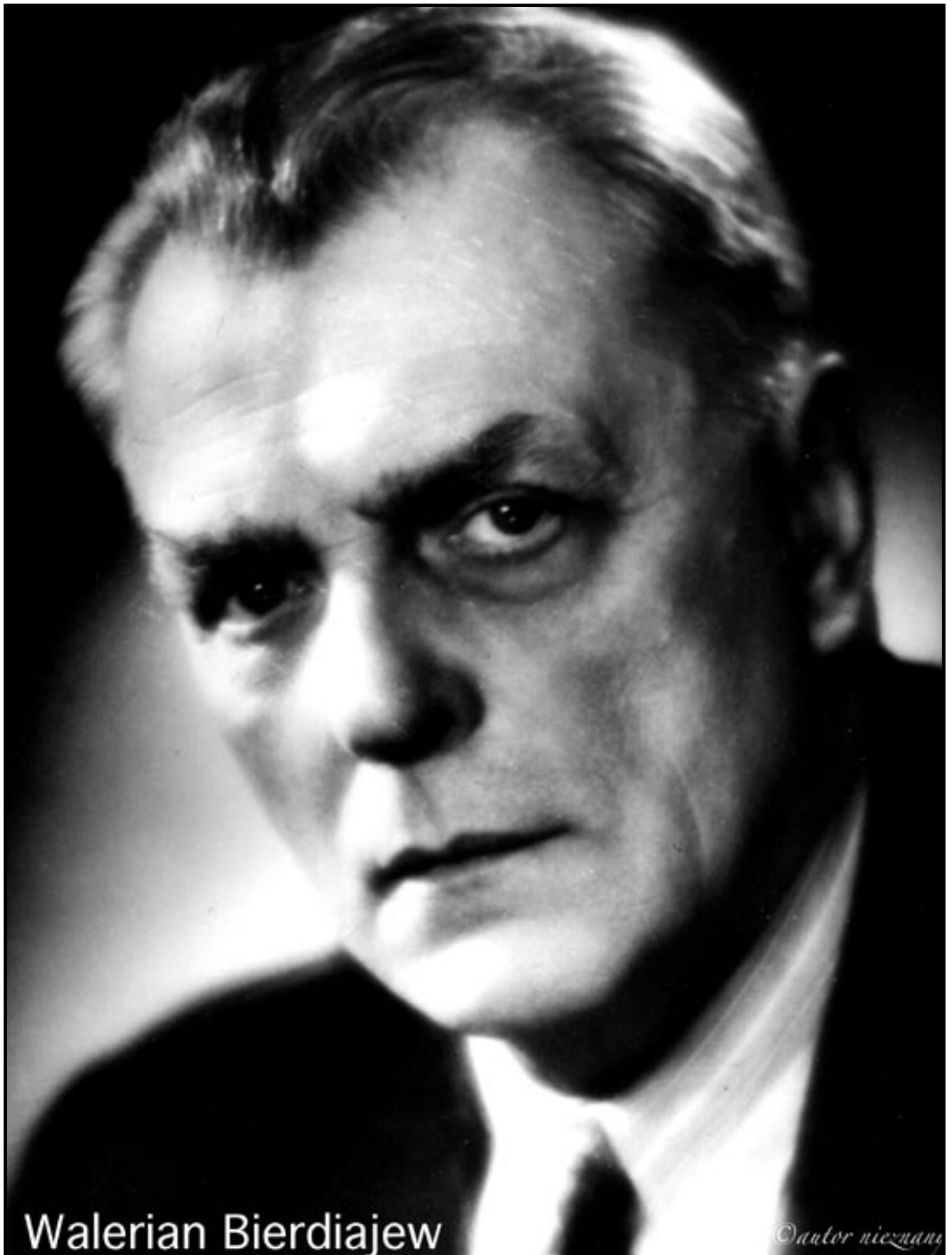
Urodził się 7 marca 1885 w Grodnie. Studiował w Lipsku – dyrygenturę u Artura Nikischa, kompozycję u Maksa Regeera i teorię u Stephana Krehla. Debiutował w 1906 roku w Dreźnie, wystawiając Eugeniusza Oniegina Piotra Czajkowskiego. Celem przedstawienia było zebranie funduszy na budowę pomnika Antoniego Czechowa.

W latach 1907-1921 przebywał w Rosji, pełniąc obowiązki dyrygenta orkiestry Teatru Maryjskiego i następnie Domu Ludowego w Petersburgu. W operze pod jego batutą występowali między innymi Mattia Battistini, Adam Didur, Ignacy Dygas, Iwan Kozłowski, Maria Maksakowa, Antonina Nieżdanowa, Dymitr Smirnow, Fiodor Szalapin. Z czasem Walerian Bierdiajew zaczął dyrygować również koncertami symfonicznymi, występując między innymi z Robertem Casadesusem, Vladimirem Horowitzem, Henrim Marteau, Henrykiem Neuhausem, Mikołajem Orłowem, Gregorem Piatigorskim, Josephem Szigetim. W latach 1921-1925 dyrygował w Polsce i innych krajach europejskich, następnie przebywał w ZSRR, gdzie prowadził orkiestrę filharmoniczną w Leningradzie, operową w Kijowie, Charkowie, Odessie i Swierdłowsku. W kijowskim Instytucie Muzyczno-Dramatycznym im. Mikołaja Łysenki wykładał też dyrygenturę.

Po przyjeździe do Polski w 1930 roku Bierdiajew został stałym kapelmistrzem Filharmonii Warszawskiej. Dyrygował również w Teatrze Wielkim, wznawiając Konrada Wallenroda Władysława Żeleńskiego czy wystawiając operę Jonny spielt auf Ernsta Křeneka i balet Legenda o Józefie Richarda Straussa. W Konserwatorium Warszawskim prowadził klasę dyrygentury, gdzie do jego uczniów należeli Edward Bury, Tomasz Kisewetter, Stanisław Gajdeczka, Artur Gelbrun, Czesław Lewicki, Adam Kopyciński, Artur Malawski, Zygmunt Szczepański, Bohdan Wodiczko, Andrzej Panufnik i wielu innych.

W 1945 roku Bierdiajew został dyrektorem Filharmonii Krakowskiej, a w roku 1949 objął stanowisko dyrektora Opery Poznańskiej. W tym czasie wystawiono 13 premier operowych, jak i 13 baletowych oraz dwa koncerty symfoniczne. Do ważniejszych realizacji operowych pod jego kierownictwem muzycznym należy zaliczyć Traviatę Giuseppe Verdiego (24 IX 1949), Halkę Stanisława Moniuszki (22 I 1950) czy Borysa Godunowa Modesta Musorgskiego (9 V 1950). Wystawił też nigdy wcześniej nie graną w Polsce Śnieżynkę Mikołaja Rimskiego-Korsakowa (15 VII 1951; polska prapremiera) oraz Bunt żaków Tadeusza Szeligowskiego (22 II 1952). Wśród istotniejszych realizacji baletowych pod jego batutą znalazły się Dyl Sowizdrzał Richarda Straussa (5 XI 1950; polska prapremiera), Uczeń czarnoksiężnika Paula Dukasa (3 VII 1952) i Z chłopca król Grażyny Bacewicz (25 VII 1954; prapremiera).

Wystawienie Halki w 1950 roku w inscenizacji Leona Schillera, reżyserii Jerzego Merunowicza, scenografii Jana Kosińskiego i choreografii Eugeniusza Paplińskiego było uczczeniem trzydziestolecia działalności opery. Na uroczystości jubileuszowej minister Kultury i Sztuki Stefan Dybowski nadał Operze Poznańskiej nazwę „Państwowa Opera im. Stanisława Moniuszki”. Jednak to Borys Godunow zrealizowany w maju 1950 stał się niepowtarzalnym triumfem Opery i Waleriana Bierdiajewa.

Walerian Bierdiajew

©autor nieznaný

Po uroczystym pożegnaniu podczas spektaklu Borys Godunow 30 września 1954 Walerian Bierdajew przeniósł się do Warszawy, gdzie objął dykcję Operry Narodowej oraz klasę dyrygentury warszawskiej Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej. Do jego powojennych uczniów należeli między innymi Henryk Czyż, Stefan Stuligrosz, Stanisław Skrowaczewski, Stanisław Has, Józef Wiłkomirski.

Zmarł 28 listopada 1956 w Warszawie.

© Michał J. Stankiewicz
mstankiewicz@opera.poznan.pl